

ТРИКУТНИК ВОЛОДИМИРА ЄШКІЛЕВА: МІСТИКО-ЕЗОТЕРИЧНА СТРАТЕГІЯ РОМАНУ «УСІ КУТИ ТРИКУТНИКА»

Оксана ГОЛЬНИК (Кіровоград)

У статті з'ясована жанрова природа твору В. Єшкілева «Усі кути трикутника»: доведено, що твір належить до криптоісторії, основоположним принципом якої є розв'язування загадки через розшифрування коду. Порушено питання про метароманну природу текстів В. Єшкілева й аналізованого твору зокрема, охарактеризовано мову-код автора як визначальну ознаку такого художнього утворення. Розкрито символіко-емблематичний ряд образів, які відіграють важливу роль у композиційній будові твору та розгортанні сюжету, вираженні авторської ідеї.

Ключові слова: криптоісторія, метароман, інтертекстуальність, містико-езотерична стратегія, емблематика, символіка, композиція.

Твір В. Єшкілева «Усі кути трикутника» є другим (перший – «Втеча майстра Пінзеля») його біографічним (за визначенням самого автора) романом.

Опублікований 2012 року, він став резонансною подією, оскільки був присвячений канонічній постаті української культури – Григорієві Сковороді. Постмодерна культурна парадигма та й провокативна стратегія В. Єшкілева, відома з попередніх його творів, готувала читача до несподіваного «деміфологізованого» образу українського мисленика доби бароко. Автор не розчарував свого читача, хоча й зміг уникнути примітивного «повалення божків» як це часто-густо трапляється з «деконанізаторами» української літератури та культури загалом.

Роман цікавий не тільки своїми деконструктивістськими інформативними посланнями, але й поетикальними особливостями, які визначають специфічну авторську манеру, особливий єшкілевський стиль, де поєднані захоплива інтрига і глибокі розмисли про таємниці буття, ліричні пасажі й інтелектуальні загадки.

Варто зауважити, що творчість В. Єшкілева була предметом як критичних відгуків (І. Бондар-Терещенко, О. Гуцуляк, В. Качкан та ін.), так і

системних наукових досліджень (Р. Харчук, В. Русової, З. Шевчук та ін.).

Рецензійне поле роману «Усі кути трикутника» складають відгуки П. Білоуса у «ЛітАкценті», М. Микицей, Т. Трофименко, свої наукові розвідки романові присвятили О. Галич (проблема жанрової природи роману як квазі-біографії), І. Шаталова та І. Корнелюк (питання інтерпретаційного поля образу Г. Сковороди). Проте окремі положення, обґрунтовані авторами, не вичерпують усієї повноти проблеми вивчення художньої манери В. Єшкілева, детермінантами якої є містико-езотерична установка автора.

Тож, метою нашого дослідження є уточнення жанрової природи твору В. Єшкілева «Три кути трикутника», з'ясування метароманних поетикальних особливостей твору та декодування його смислів у контексті містико-езотеричної стратегії письма автора.

Насамперед зауважимо, що визначення жанрової специфікації розглядуваного твору є досить непростим завданням саме через його приналежність до явищ постмодерну, природною властивістю яких є еkleктизм, форм зокрема. Очевидно, саме ця особливість призвела до «розмитості» наукових дефініцій відносно «Усіх кутів трикутника». У статті «Особливості

постмодерної квазі-біографії: В. Єшкілев «Усі кути трикутника» знаний теоретик літератури О. Галич спочатку визначив його як «справжній пригодницький постмодерний роман» [3, с. 153], далі акцентує на його апокрифічній природі і зрештою номінує «квазі-біографією» [3, с. 156], а наприкінці взагалі поставив під сумнів романну природу твору. Такі вагання дослідника зумовлені не простою композиційною специфікою твору, особливостями сюжетобудування, текстовою гібридністю, що аж ніяк не вкладаються у рамки традиційних. Окрім того, стандартна матриця ознак, за якими визначається жанр твору, переважно не «працює», коли йдеться про постмодерне явище. Тож є необхідність у вибудовуванні того «логічного ланцюга» властивостей твору, які дадуть нам можливість, принаймні, сформулювати уявлення про його жанрову природу.

Насамперед поставимо під сумнів визначення «Усіх кутів трикутника» як квазі-біографії, суть якої О. Галич пояснює через синонімію «квазі» – «фальшивий, несправжній», мотивуючи це тим, що «у творі відсутня наукова хронологія життя головного героя» [3, с. 156]. Безсумнівно, біографічний чинник (адже йдеться про одіозну постать українського митця і філософа XVIII ст. Григорія Сковороду) відіграє домінуючу роль в окресленні жанрової дефініції, проте чи варто головним критерієм щодо постмодерної художньої біографії визначати достовірність/недостовірність біографічних фактів? На наш погляд, ні. І на це є кілька причин. По-перше, у сучасному постмодерному дискурсі є цілий пласт художніх варіацій біографій відомих людей, які відносять до жанру «літературної біографії». Його «батьком» і теоретиком вважають британського письменника П. Акройда. А. Стоуба зауважує: «У романах («літературних біографіях». – О. Г.) на перший план виходять особистості великих художників минулого, здійснюється спроба інтерпретації їхнього життя, переосмислення їхнього творчості, але *постмодерністські автори не завжди спираються на факти і документальні свідчення, які дійшли до наших днів. Особливістю «літературної біографії» стає те, що фактографія у ній зливається із підробкою документа, пародія і стилістичні імітації творів знаменитих авторів минулого поєднуються із критикою їхніх творів...*» [11] (курсив наш. – О. Г.). Як наслідок, з'являються варіації жанру – роман-пригуча, роман-пошук, романізована біографія, роман-есе [9] тощо. Інша дослідниця «літературної біографії» Ю. Марінеско акцентує, що у життєписі відомої людини, зробленої іншою особою, домисел і вимисел повинні поєднуватися так, щоб не спотворювати конкретно-історичний фактаж [9].

У романі В. Єшкілева реконструюється історія перебування Г. Сковороди у Європі. Цей

період фактографічно окреслюється 1745–1750-ми рр., тоді як у творі нашого сучасника йдеться про 1751–1752 рр., згадується 1780 р. – час своєрідного монастирського затворництва протагоніста. Отож, маємо справу не з біографією Г. Сковороди як такою, а з невеликим часовим відтинком, який у наукових життєписах і спогадах сучасників не висвітлений взагалі. Відомо тільки, що в цей час письменник і філософ перебував в Угорщині і мандрував Європою. Цей період життя Г. Сковороди оповитий **тайною**, сповнений **загадок**, і саме ці фактори є фундаментом не тільки сюжетобудування, але й ключем до розуміння жанрової природи роману «Усі кути трикутника».

Автор твору не оперує фактологічним матеріалом, у центрі його уваги загадка формування світогляду **Г. Сковороди-містика**, яким вважав його один з найгрунтовніших і неупереджених дослідників українського бароко Д. Чижевський. Тому ключем до створення історії європейських мандрів «українського пройдисвіта» і мисленника Сковороди стають твори митця, які, фактично, є відбиттям його внутрішнього «я». Таким чином, В. Єшкілев пропонує пізнати Г. Сковороду як ТЕКСТ, коли біографія есплікується на творчість, а творчість є ключем (кодом) для розуміння фактів духовного і буттєвого життєпису автора.

На цей шлях пізнання у свій час вказав В. Шевчук: «Щоб збагнути феномен Сковороди, *маємо пізнати в однаковій мірі ґрунтовно і у взаємозв'язку його життя, його філософські погляди, тобто головні ідеї*, які він розвивав і розробляв у своїх діалогах, трактатах, і його мистецьку діяльність – *все це було однією сув'яззю, однією наукою, твореною у різних формах: жив як учив, учив через розмисел і через живі образи, через мистецтво слова, музики і малюнка*» [12, с. 581] (курсив наш. – О. Г.).

У цьому ракурсі, видається, невмотивованим говорити про «квазі-біографію», адже реконструкція подій і фактів життя Г. Сковороди не є предметом художнього осмислення автора. У його полі зору **духовний шлях** мандрівного філософа – містичний путь просвітлення, наслідком якого стали його твори.

Ймовірно, що саме цей авторський ракурс осягнення постаті Г. Сковороди зацентрований у підзаголовку – «апокриф мандрів» (апокриф – таємне, заповідне, неканонічне). В. Єшкілев не тільки веде свого читача шляхом деміфологізації (проникнення у потаємне) образу Г. Сковороди, якого «аграрна цивілізація» (читай – профанний світ) інтерпретувала як «народного філософа», що «ходив босий селами, грав на сопілці, проповідував сердечну науку» [7, с. 17], але пропонує прочитати «апокриф» його духовних мандрів (пізнати суть його містичного духовного

шляху), що експлікувався у гностицизмі його текстів.

Тож подорож Г. Сковороди Європою – інтрига, що визріла із домислів, здогадок В. Єшкілева, хай і зарощених на припущеннях біографів і дослідників творчості українського мислителя; а код творів митця (їх емблематичність) дозволяє пояснити окремі факти його життя, зокрема приналежність до таємних орденів, знайомство з масонами, пізнання прихованих знань.

Такі властивості твору В. Єшкілева дозволяють говорити про жанр альтернативної історії, а точніше її піджанр – **криптоісторію**. Основним елементом цієї жанрової моделі є таємна, прихована історія [10, с. 7]. Вона (модель) виражає **конспірологічні інтенції** автора або того соціального кола, якому адресований твір.

У своїх інтерв'ю, есе, малій прозі В. Єшкілев обстоює позицію «другої» реальності – ідею прихованих від непосвячених чинників реальних подій (дія темних сил, Карни, маніпуляторів-окультистів, магів, вампірів тощо). Такі переконання письменника коріняться у його ширшому захопленні містико-езотеричними текстами, ритуалами, історіями тощо. Автор навіть стверджує, що пройшов певний шлях посвячення, але не перейшов на вищий духовний вимір [4].

Жанрова модель криптоісторії, розгорнутої в «Усіх кутах трикутника», дозволяє митцеві-постмодерністу засобами фантастики (містика є одним із виявів фантастичного) вирішити низку питань біографії Г. Сковороди, пояснити «загадку» митця і філософа, сакралізувати образ мандрівного філософа.

Аналізуючи жанрову природу твору В. Єшкілева, не можемо оминати ще одного дискусійного питання: його романної природи. Н. Бернадська зауважила, що для постмодерного дискурсу загалом, а українського зокрема властиве ототожнення понять «текст» і «жанр», а часто й підміна одного іншим. Це зумовлено, на думку дослідниці, внутрішньою логікою і філософією постмодернізму, націленого на руйнування будь-яких ієрархій, тому поняття «жанр» як «сукупність певних констант, характеристик» [1, с. 213, 216] потрапляє під дію деконструкції. Формальна сторона жанру стає полем експерименту: відбувається авторська гра із синтезом різних жанроутворень (наприклад, у розглядуваному тексті В. Єшкілева це зближення роману й апокрифу), гібридизація форми тощо. Тому застосовувати традиційні, константні характеристики жанру роману до творів постмодерного дискурсу, на наш погляд, є малопродуктивним.

Повертаючись до проблеми ідентифікації художньої форми «Усіх кутів трикутника» В. Єшкілева, зауважимо, що в першому

критичному відгукові – післямові – І. Корнелюк говорить про твір як «метароман», який письменник пише упродовж тривалого часу. Авторка вельми обережно використовує цей термін, вочевидь посилаючись на визначення жанрової природи свого тексту, даного самим В. Єшкілевым в одному з інтерв'ю [4]. Вона характеризує це художнє утворення як «ланцюг текстів» (есеї, оповідання, романи, статті), пов'язаних певною ідеєю, де письменник «намагається вибудувати не лише альтернативне бачення окремих постатей української історії, а напевне щось більше: альтернативне бачення історії України – від найдавніших часів аж до наших днів» [8, с. 244]. Таке трактування природи твору ближче до поняття «метатексту» (Ю. Лотман), ніж до «метапрози» (В. Гасс) – термінологічного «зародку» метароману.

Проте це твердження І. Корнелюк було продиктоване В. Єшкілевым, котрий свої твори назвав «метароманами» – деміургійним світом, де Автор ототожнюється зі своїм текстом, є його батьком і Богом у цьому світі [6]. Наративна стратегія таких текстів є способом репрезентації авторської світоглядної концепції, яка втілюється через «авторську мову»: повторювані сюжетні моделі, мотиви, мову-код (систему символів, емблем і метафор).

Проблема «метароману» як специфічної художньої форми у науці про літературу недостатньо освоєна: маємо концептуальні праці російських дослідників В. Зусевої, Т. Ананіної, Н. Тульчинської; українських учених А. Татаренко, Г. Сиваченко та І. Білої. Проте природа цього феномену тільки пізнається.

І. Білою були визначені індикатори такого художнього феномену: «Метароман – це надтекстова єдність творів одного автора, об'єднаних ідейно-тематичним дискурсом, наявністю наскрізних героїв, алюзіями, інваріантами, що репродуковано в кожному окремому творі за своєрідністю сюжетних ходів і розв'язок» [2, с. 7]. Безсумнівно, такі особливості простежуються й у романістиці В. Єшкілева у тих чи інших інваріантах (наприклад, наскрізною є авторська концепція буття світу як метафізичної боротьби Світла і Темряви, за якої навіть буденні події нашого сьогодення набувають «іншого» таємничого підтексту (вони є наслідками прихованого протистояння масонських орденів і сил хаосу); відповідно в основі сюжету покладено загадку, розв'язання якої забезпечує динаміку подій; у творі є Просвітлені та Учні, Хранителі, Майстри та непосвячені; інтрига (переважно детективна) розгортається навколо якоїсь магічної пам'ятки/реліквії і т. д.), проте, на наш погляд, у визначенні текстів письменника як «метароману» або як тексту-книги важливим є авторський код – система символів, образів, емблем, ритуалів, через

які митець вводить нас у світ езотеричного знання. Це специфічна «мова», яка дозволяє митцеві виразити ті сутності, що є прихованими чи котрі неможливо описати загальноприйнятими мовними структурами. Завдяки ним письменник стимулює відчуття і переживання духовного, відкриває «портал» між профанним і сакральним.

Авторський символічний код стає об'єднавчим для усього текстового ряду В. Єшкілева і реалізується через гіперпосилання, інтертекстуальність, самоцитування, алюзії та ремінісценції.

Тому подієвий план його творів, їх композиційна подібність тощо є формою вираження авторської світоглядної системи, а мова – її сутністю. Декодування тексту В. Єшкілева – це справа не для масового читача, котрого якраз мають заворожити карколомні сюжетні перипетії, детективні події, таємниці, інтриги, неафішовані історичною наукою сторінки минулого. Це посила інтелектуалам – посвяченим або тим, хто знається на містичних ученнях і традиціях, які потенційно здатні до духовного росту.

Повертаючись до предмету розмови, зауважимо, що сюжетним стрижнем роману «Усі кути трикутника» В. Єшкілева є духовний шлях Г. Сковороди – формування його як містика, гностика. І йдеться тут не про інтригуючі припущення про приналежність поста доби бароко до масонських лож, а про генезу його духовного вчення, яке стало відбиттям його внутрішнього розвитку і осягнення вищої істини. Реконструкція цього процесу у творі репрезентована через знаковість і ритуальність алхімічної філософії, суттю якої була духовна трансформація людини. Окрім того В. Єшкілев використав емблематику та символіку масонства, симпатиком яких і знавцем вчення котрих він є, а також образи-символи національної міфології. Множинність смислів, які закодовані у цих символах, використовуються автором для створення об'ємного образу духовного становлення Г. Сковороди і глибше – духовного шляху України.

Так, структуру тексту організовує центральний образ-символ трикутника: таємне значення кожної його «сторони» розкривається у трьох частинах книги відповідно. У них описаний шлях містичного прозріння українського філософа. Трикутник у масонстві має багато значень, одне з яких це триєдність духу-душі-тіла людини як шляху до гармонії, злиття з божественним, осягнення істини. Саме у такому значенні цей символ розкритий у листі-притчі Констанца Тома.

Саме як процес, що має три стадії, описує митець шлях Сковороди до трансцендентного. Насамперед автор акцентує увагу на обраності героя, містичній заданості його долі. Символом цього є блискавка – наскрізний образ, що

супроводжує Сковороду в реальному світі та світі підсвідомого. Самим героєм (через релігійний догматизм, у путях якого він знаходиться) цей знак інтерпретується як покара чуттєвість, що ототожнюється з гріховністю. Проте у процесі посвячення трактування цього знаку змінюється.

На першій стадії наближення до трансцендентного Констанца Тома допомагає молодому шукачеві істини з Тартарії пізнати свою природу як один із проявів трансцендентного. Стадія Венери – це етап осягнення своєї фізичної природи, чуттєвості як динамічної єдності тілесного і душевного, етап набуття земної мудрості. Головним чинником її формування є присутність темної енергії (телуричної сили). Використовуючи алхімічні знаки-символи, автор описує цей етап як поєднання ртуті і сірки. У містичних вченнях любовна екстазія, оргастичність кохання сприяє вивільненню первісного духу, який здатен наблизитися до ідеального. На цій стадії герой витримав іспит на звання «природної людини». До них Констанца зараховувала усіх, що «не розгубили природної основи і не розміняли на зовнішні атрибути успіху тої початкової цілісності, котрою Великий Архітектор так щедро і справедливо наділяє кожного з нащадків Адама і Єви» [7, с. 114–115].

Сковорода не зупиняється на першій сходинці посвяти, адже його мета – пізнати суть божественного, символічним втіленням якого є Андрогін.

У містичних ученнях Андрогін – це взірць досконалої людини, вищий Дух, Логос, абсолютна свобода [13, с. 123–195]. Для Сковороди ж цей стан асоціюється із внутрішньою гармонією і здатністю «бачити» суще, а не його земні еманції: «Ця істота володіє істинною рівновагою сушого, її природний магнетизм спрямований не назовні, а до власного гармонійного і самодостатнього ества. Зі всіх творинь Божих лише Андрогін перебуває у справжньому природному спокої, у стані Священної Ісихії. У такому безмежному спокої, яким долається тварне обмеження, накладене на всі істоти» [7, с. 101]. Фізичним втіленням можливості андрогінності для філософа стають двійнята-акробати Амадео і Амалія.

Цими устремліннями сповнена друга стадія духовного шляху Сковороди – стадія Меркурія, на якій, за вченням алхіміків, відділяється земна (тілесна) субстанція і кристалізується душа. Символом цієї стадії є філософська ртуть (душі).

Український містик на цьому етапі формулює вищі цілі – вивільнення духу на шляху до Логосу. Через це він відмовляється від місії звільнення Батьківщини з-під царського гніту, створення на теренах Тартарії демократії – вільної держави, чим зраджує плани Констанца Тома.

Третій етап просвітлення – стадія Урану, що символізує небо, цілісність, первісність, чоловіче

начало, яке завжди жадає Геї – землі. Тільки у єдності з нею відчуває свою силу. На цьому етапі героеві відкривається істинний смисл знаку блискавки. Це знак особливого призначення, особливої місії Сковороди, про що говорить йому отець Авксентій: «Дивись, Григорію, на суші речі світу сього не яко миша з нори, а яко сокіл, що ширяє вільно під хмарами. Те, що для миші – межа світу, для сокола – пагорб або рівчак з висоти нічтожний. Подивись на обтяження своє з тих небесних палестин, на яких перебувають нині святі достойники. Не з гріха воно вийшло, навпаки. Воістину, воно захищає тебе від гріхів, сину мій» [7, с. 206].

Саме з цього починається пошук істини філософом. Надія на те, що аскеза монастирського життя, медитації, молитви, спілкування з отцем-настоятелем, читання містиків допоможуть наблизитися до трансцендентного, не виправдалася. Залишаючи монастир, Сковорода почуває себе обдуреним, проте духовно він готовий до осягнення космічної сили. Процес духовної трансформації автор подає через образ хвороби – марення як форми вивільнення духу, наслідком чого стало споглядання/пізнання Андрогіна, явленого Клементиною, Амадео і Амалією.

Таким чином, використовуючи складну символічну структуру знаків масонства, алхімії філософії письменник описав суть духовного осяяння Г. Сковороди. Його філософське вчення стало відбиттям оригінального й унікального містичного досвіду та вчення.

Життя Сковороди, за В. Єшкілевим, це вічна боротьба з Єхидною. Цей символічний образ у творі має декілька інтерпретаційних схем, послідовно реалізованих автором. Так, у міфології це уособлення жінки-змії, в алхімії – «фундаментальна земляна субстанція», що відділяється від філософського каменя на другій стадії його визрівання, «Єхидна – це символ ґрунту, основи» [7, с. 35]; у містиків – це те природне, еґоїстичне в людині, що заважає бачити суще. У своїй філософській теорії Г. Сковорода примирив два світи (Універсум (сакральне) і людське (профанне)) за посередництва Біблії – світу Духу.

Проте у творі з'являється ще одне значення цього образу-символу, продиктоване розумінням В. Єшкілева місії, значення і ролі містиків у долі рідної землі. Автор провадить думку, що Г. Сковорода свого часу мав стати духовним лідером українства і сприяти формуванню демократичного світу на цих теренах. Саме цей задум масонів автор передає притчові алегорії, що мають інтертекстуальний зв'язок із оповіданням «Риби істини, висохле озеро» [5, с. 66–69] В. Єшкілева: «Йому планували зробити охоронцем і доглядачем теплого озера, на якому

зимуватимуть срібні птахи. Йому планували роль у стратегії, ретельно розкресленій і розпланованій на кілька століть. Стратегія передбачала майбутнє руйнування імперії і створення на її землях федерації слов'янських держав під наглядом і покровом старих республік» [7, с. 25]. Певною мірою цю місію мандрівний філософ виконав, адже недаремно Гречик назвав його «істинним духовним батьком українських дітей удови» – масонів.

У візіях-мареннях, оніричних видіннях Г. Сковороді відкрився складний шлях українського світу до омріяної республіки – часу свободи і торжества нації, уособленням якої стає образ містичної Диви Навни, що у містичних ученнях є символом Соборної Душі Народу, втіленням його ментальних і метакультурних особливостей, знаком Логосу, Краси, Істини і Любові. Життєдайне «молоко» Навни – творчі сили і потуги народу, його потенціал – в українському варіанті, явленому філософові, потрапляє на алтар степової богині Карни – «богині крові і мстивих земляних сил» та Крона – бога воїнів. Так розкривається діалектика двох рівнозначних свобод, інваріант якої був розгорнутий письменником у романі «Втеча майстра Пінзеля». Одна з них – свобода вибору, свобода духу (Навна), інша – свобода хаосу (Карни-Крома). Вони перебувають у взаємозв'язку і взаємодії, але якщо більшу владу отримує стихійна сила, то настає період самознищення, саморуйнування сущого, адже хаос продукує небуття, ніщо.

Тож у цьому видінні Сковороді відкривається войовничо-зрадлива, примхлива і безжалісна тілесна природа українства, якому судився складний шлях кристалізації свого духовного ества, приборкання своєї земної суті, віднайдення своєї Навни, Софії – вищої істини, вищих устремлінь. Це головне завдання народу, а Хранителі (у минулому – Сковорода, у теперішньому – Вигилярний) мусять зберігати реліквію (статую богині Навни) до часу духовного просвітлення українського народу.

У контексті вищезазначеного образ-символ Єхидни набуває ще одного трактування – це внутрішні упередження, омани, догмати, еґоїзм людини, що не дозволяють людині щиро полюбити власну землю, прийняти її земну і небесну сутність. Висвячуючи на Хранителя Павла Вигилярного, Ліда говорить: «...для служіння рідній землі не треба нізвідки нікуди переходити. Земля не вимагає відречення від неба. Небо само по собі, земля сама по собі. Вони самодостатні. Але між ними сидить Єхидна, яка намагається розсварити землю з небом. Вбий у собі Єхидну й приймай до серця рівночинно і образ землі, і образ неба» [7, с. 227]. Саме такий шлях обрав

Г. Сковорода, прийнявши природу своєї землі і пізнавши духовні висоти, яких вона може сягти.

«Усі кути трикутника» В. Єшкілева – один із творів авторського метароману про духовний вимір, духовну сутність України і містичного шляху до його осягнення, який здійснює кожен, хто має внутрішній зв'язок із цієї землею. Для цього автор занурює читачів у світ містичних знань, репрезентованих через специфічну мову-«код» – систему символів, емблем і знаків, що відкривають потаємне.

Одним із світоглядно значущих для автора є переконання в тому, що у світі відбувається постійна боротьба сил Світла і Хаосу. На сторожі Світла стоять Хранителі, пророки, які не дозволяють Темряві запанувати ні у фізичному, ні в метафізичному вимірах. Одним із таких Хранителів українського Світла є Г. Сковорода – людина-загадка, інтелектуал і містик, батько вітчизняної філософії, автор оригінального вчення.

Роман В. Єшкілева «Усі кути трикутника» важко назвати літературною біографією чи квазібіографією, швидше маємо справу із історією духовного шляху українського містика, подану засобами криптоісторії: через декодування образів-символів сквородинівської філософії та емблем і знаків масонського вчення. Їхнє розгортання, доповнення, пояснення виконують сюжетотворчу функцію, тоді як детективна і пригодницька інтрига лише динамізують оповідь. Зіткнення містичного і авантюрного у романі є своєрідним відбиття діалектики профанного і сакрального. Так, за подіями шпигунсько-мандрівного життя Г. Сковороди приховані події його духовної посвяти, його містичного шляху до просвітлення; за детективними подіями з життя Виглярного прихована ідея тяглості традиції хранительства в Україні, містичного служіння Батьківщині, яка століттями долає шлях алхімічного розщеплення і відділення Карни-Крома від Навни.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція / Н. Бернадська. – К., 2004. – 368 с.
2. Біла І. Метароман Г. Пагутяк: текст і контекст. – Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. н.: спеціальність 10.01.01 – українська література / І. Біла. – Дніпропетровськ, 2011. – 22 с.
3. Галич О. Особливості постмодерної квазі-біографії: В. Єшкілев «Усі кути трикутника» / О. Галич // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 12. – С. 153–161. С. 153.
4. Єшкілев В. «Я не став магом, але вмію передбачати...» [Електронний ресурс] / В. Єшкілев // Режим доступу: www.gk-press.if.ua/node/5981
5. Єшкілев В. Інше троно проникнень і свідчень / В. Єшкілев. – Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2006. – 127 с.
6. Єшкілев В. Повернення деміургів [Електронний ресурс] / В. Єшкілев // Плерома / Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/ji-library/pleroma/yeshk-pd.htm>
7. Єшкілев В. Усі кути трикутника / В. Єшкілев. – К., 2012. – 248 с.
8. Корнелюк І. Перше прочитання. Гра з історією // Єшкілев В. Усі кути трикутника. – К., 2012. – С. 241–244.
9. Марінеско Ю. В. Літературна біографія як жанрова модель: особливості еволюції, атрибутивні та модусні ознаки [Електронний ресурс] / Ю. В. Марінеско // Наукові записки ЧДУ ім. Петра Могили. Наукові праці. Філологія. – Випуск 181. – Т. 193 // Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/philology/2012/193-181-12.pdf>
10. Олійник С. Інтертекстуальні та жанрово-стильові параметри фантастики Олеся Бердника. – Автореф. дис. здобуття наук. ступеня канд. філол. н.: спеціальність 10.01.01 – українська література – Київ, 2009. – 17 с.
11. Стомба А. С. Жанровое своеобразие и тенденции развития англійського постмодерного роману к XX – н. XXI в. [Електронний ресурс] / А. С. Стомба // Режим доступу: http://www-philology.univer.kharkov.ua/nauka/e_books/visnyk_1048/content/stovba.pdf
12. Шевчук В. Григорій Сковорода як письменник і мислитель / В. Шевчук // Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть. – К.: «Либідь», 2005. – 728 с.
13. Элиаде М. Мифистопель и андроген / М. Элиаде. – СПб: Алетейя, 1998. – 374 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Гольник Оксана Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури КДПУ ім. В. Винниченка, докторант.

Наукові інтереси: сучасний літературний процес.